

מסורת הש"ס

- (א) ופירושו מנחם כהנא עירובין ה' ד"ה והאמר,
- (ב) ויקרא (טו) שבת פ"א:
- (ג) וצ"ל: (ט) דף ג' ל"א.

תורה אור השלם

1. וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם ויד מעשת החקאת והעלה ודשקלמים ויקרא ט כב לקום: במדבר ו כג 2. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר בזה תברכו את בני ישראל אמר להם: במדבר ו כג 3. אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים בעברכם את הירדן שמעון ויהודה ויששכר ויוסף ובנימין: דברים כ כב 4. בעת ההוא הבריל ה' את שבט הלוי לשאת אליו ארון ברית ה' לעמד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד היום הזה: דברים י ח 5. כי בו בחר ה' אליהו מכל שבט ישראל לעמד לשרת בשם ה' הוא אבנני כל הקימים: דברים יח ה 6. וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם ויד מעשת החקאת והעלה ודשקלמים ויקרא ט כב 7. ושמעו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: במדבר ו כו 8. כי אם אלה המקום אשר יבחר ה' אליהם מכל שבטים לשוים את שמו על לשבנו תודשו וקבאת שמה: דברים יב ה 9. מזבח אדמה תעשה לי ותיקח עֲלֵיךָ את עֲלֻתֵךְ ואת שְׁלֵמֶיךָ את צֶאֱזָר ואת קֶרֶךְ כָּל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך: שמות כ כ

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה ואיתקש וכו' בשמו הס"ד ואח"כ מ"ה בשם המפורש בשם המיוחד: (ג) ה"ח לפני וכו' להספיל הא דאמר וכו' וכו' נ"ב ס"א ואינו בכלל ברכה הא דאמרין כה תברכו פניה בפנים:

גליון הש"ס

גמ' דכתוב לעמוד לשרת מה דקשה הא דלאו קרא עלמו צ"ע עקב כתיב לעמוד לפני ה' לשנתו ולברך בשמו: ע"י דכפר זית רענן פ' עקב ונתחבטו עבות עקב ח"כ ס"א ח' וצ"ל מ"ע מנהו כ' כתיב ליתר ור' נתן נפקא ליה עמדה מכתבי לעמוד לשנתו ולברך בשמו עכ"ל וצ"ע חופש (עד מנחת דף קט ע"א ד"ה ל"א:

מוסף רש"י

נקטינן. מקורת חזונו, מנהג כדמיוני (שד"ח) ח"ה.

ככהנו צ"ו ד"ה: צנינו. צל"ף דל"ת: כנגד הכפוסים. מפני שצריך נשיאות כפים כדאמרנ' בצרייתא בגמרא: וצמקדש. למעלה מראשיה מפני שמצרכין את העם בשם המפורש ושכינה למעלה מקשרי אלצעותיה: שאין מגזיה למעלה מן הציץ אם ידיו. מפני שהשם כבוד עליו: **גב' נשיאות כפים**. שיגביהו את ידיה: קשיא ליה לרבי יוסף. אך גזירה שוה אי צג"ש ילפת לה איכא למיפך מה למלואים שכן קרבן ציבור כדכתיב (ויקרא ט) וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים וכולן של ציבור כדכתיב קחו שניר עוים וגו' וראש חדש הוא כדכתיב ציוס החדש הראשון בחדש לחדש תקיס וגו' (שמות מ) והוא היה יום שמניי למלואים כדכתיב: **כקרב עולם** אותו היום נעל עשר עטרות: ר' נתן אומר אינו צריך. משום דפרכה ליה גו"ש מייתי ליה בהקשקש: אף בניו נשיאות כפים. ולא מיקשי מו שכן כ"ג דאין משיצין על היקשים: וקטיב על הימים. ולא מיקשי לך מו ראש חדש ועבודת צבור: **ואיתקש צרכה לשירות**. כלומר ואע"ג דצהאי קראי לאו צרכה כתיבא אלא שירות לעמוד לשרת בשם ה' הוא וצניו כל הימים איתקוש צרכה ושירות כקרא אחרינא כדאמרנ' לעיל לשרתו ולברך בשמו: (א) **שם המיוחד**. ככתבו: **צלל המקום ס"ד**. וכי צלל מקום שם המיוחד מוכר הכתיב (שמות ג) זה שמי חיה וזכרי לא כשאי נכתב אי נקרא (פסחים דף ג:) ועוד וכי צלל מקום שכינה צלה ושורה דכתיב אצל אלץ והוא לא יחד מקום להזכרת השם: **מסורס הוא**. מהופך. צלל המקום אשר אצל אלץ צלל מועד שצמדכז וצבילה וצבית עולמים: או אינו אלא אפילו פנים כנגד עורף. שאין הציבור צריכין להסג פניהם ללד הכהנים: לשנים קורא כהנים. כשיש שם שני כהנים לברך שלח צבור כשגמר צרכת הולאה קורא אותן כהנים והן הופכין פניהן שהיו הפוכין ללד המיכה להתפלל (ט) דהא אמרינן לקמן (י) יהי רצון מלפניך שמתא צרכה זו כו': **אומר להם**. מקרא דלהם נפקא לן ששלח צבור מזוהר אותן לברך: **נתן קורא כהנים**. אם שלח צבור כהן הוא קורא ומזהיר את חביריו העומדים לפניו להחזיר פניהם ולברך את ישראל ואם ישראל הוא אינו קורא כהנים: משלח

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לח.

עין משפט גר מצוה

ונאמר להלן אלה יעמדו לברך. תימנה אדרבה אימא ונאמר להלן ואכלת ושבעת וברכת מה להלן ככל לשון כדאמר לעיל (דף ג:) וי"ל דמסתברא ליה טפי למילף צרכת כהנים מצרכת הר גריזים דשמיין מפורש צמורה דהצרכות עלמן נמי מפורשות שהיה היפך הקללות המפורשות ארור האיש לצרכה אצל לשון צרכת המזון אינה מפורשת צמורה: **ורבי** יהודה אומר הרי הוא אומר כה. אצל לרצון לא משמע להו עיכובא כה אלא ככה:

ככתבו ובמדינה בכינויו *במדינה כהנים נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן יבומקדש על גבי ראשיהן: חוץ מכהן גדול שאינו מוגביה את ידיו למעלה מן הציץ ר' יהודה אומר אף כהן גדול מוגביה ידיו למעלה מן הציץ שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם: **גמ'** תנו רבנן כה תברכו בלשון הקודש אתה אומר בלשון הקודש או אינו אלא בכל לשון נאמר כאן כה תברכו ונאמר להלן אלה יעמדו לברך את העם מה להלן להלן אלה יעמדו לברך את העם מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש רבי יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר כה עד שיאמרו בלשון הזה תניא אידך כה תברכו בעמידה אתה אומר בעמידה או אינו אלא אפי' בישיבה נאמר כאן כה תברכו ונאמר להלן אלה יעמדו לברך מה להלן בעמידה אף כאן בעמידה ר' נתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר לשרתו ולברך בשמו מה ימשרת בעמידה אף מברך בעמידה ומשרת גופיה מולן * דכתיב לעמוד לשרת תניא אידך כה תברכו בנשיאות כפים אתה אומר בנשיאות כפים או אינו אלא שלא בנשיאות כפים נאמר כאן כה תברכו ונאמר להלן וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם מה להלן בנשיאות כפים אף כאן בנשיאות כפים קשיא ליה לר' יונתן אי מה להלן כהן גדול וראש חודש ועבודת צבור אף כאן כהן גדול וראש חודש ועבודת ציבור ר' נתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר ר' יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר כה תברכו בנשיאות כפים אף בניו בנשיאות כפים וכתוב כל הימים ואיתקש ברכה לשירות ותניא אידך כה תברכו את בני ישראל בשם המפורש אתה אומר בשם המפורש או אינו אלא בכינוי ת"ל ושמעו את שמי שמי המיוחד לי יכול אף בגבולין כן נאמר כאן ושמעו את שמי ונאמר להלן לשום את שמו שם מה להלן בית הבחירה אף כאן בבית הבחירה רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי הוא אומר בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך בכל מקום ס"ד אלא מקרא זה מסורס הוא בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך שם אזכיר את שמי והיכן אבוא אליך וברכתך בבית הבחירה שם אזכיר את שמי בבית הבחירה תניא אידך כה תברכו את בני ישראל גרים נשים ועבדים משוחררים מנין ת"ל אמור להם לכולהו תניא אידך כה תברכו פנים כנגד פנים או אינו אלא פנים כנגד עורף ת"ל אמור להם כאדם האומר לחבירו תניא אידך כה תברכו פנים כנגד פנים או אינו אלא פנים כנגד עורף ת"ל אמור להם כאדם האומר לחבירו אמר אביי * דקטנין לשנים קורא כהנים ולא אינו קורא כהן שנא' אמור להם לשנים ואמר רב חסדא קטנין כהן קורא כהנים ואין ישראל קורא כהנים שנאמר אמור להם אמירה משלהם

קשיא ליה לר' יונתן. אינו לשון הכייתא אלא לשון פי הגמרא וה"ג לה צסיפרי ר' יונתן אומר ר' אי מה להלן וכו': **ובתיב** כל הימים. תימנה אכתי עבודת ימיד מהיכל לן דלימרינא דליכא נשיאות כפים והא צלל הימים איכא נמי עבודת צבור כגון תמיד ונראה דודאי לצדדי הכל אימעיט עבודת ימיד מנשיאות כפים ור' יונתן נמי אגב שיטתיה נקט ליה ולא היה נשיאות כפים צלל יום אלא עבודת תמיד כדתנן צ"ה דקרב תמיד (דף ג:) דלאחר שנתנו איברים על גבי כש ומלחוס ירדו וצלו לכן ללשכת הגזית אמר לכן הממונה צרכו צרכה אמת והם צרכו קראו עשרת הדברות שמע והיה אם שמעו ויאמר וצרכו את העם ג' צרכות אמת וליצו עבודה וצרכת כהנים והוא הדין בעוסקין וצממית של צין הערבים: **ואיתקש** ברכה לשירות. לעיל קאי דקאמר מקיש צניו לו אימא לענין שירות דוקא איתקוש להכי קאמר כיון דאיתקוש לשירות הוא הדין לצרכה דהא איתקוש צרכה לשירות: **אין** אינו אלא בכינוי רצניו הלל פ"ה דספרי בכינוי בניו אל אלהים נצאות ולא מסתבר דהכי תיסק אדעתא לשושי קרא למימר יצרכך אלהים צמקוס שם צן ארבע אותיות אלא בכינוי יש לומר כקריאתו צל"ף דל"ת: קרי' הוא אומר בכל המקום אשר אבא אליך וברכתך. הכי תני בספרי צלל מקום אשך אני נגלה שם מהא מזכיר את שמי והיינו דקמתמה הכא צלל מקום ס"ד וכי צלל מקום אשר אני מזהו שמי להזכיר דהיינו אפילו צנבולין תצרכו דצכל מקום אשר אצל אלץ משמע אני בעלמי שיהא שם גילוי שכינה אלא מקרא מסורס הוא צלל מקום אשר אצל אלץ שאני נגלה שם שם אני מזורך שמי המיוחד לי והיינו דוקא צבית הצמירה והיינו דקמני בספרי צלל מקום אשר אני נגלה שם מהא מזכיר את שמי ונראה דמזה הטעם נמנעו כהנים לברך צלל שם המיוחד משמת שמעון הדיק כדאמרנ' בצפרק עורף בקלפי (יומא דף ג:) לפי של זכו שוב לגילוי שכינה ונראה לר"י כהן שצריך צרכת כהנים צביעה לא עשה ולא כלום הואיל ואיתקוש

לב א מיי פ"ד מהל תפלה הלכה ג סג עשין נ טושי"ע ל"ח סי קחט ספרי יב ונברי אלפס פ"ק הקורא את המנינה דף רעד. וברא"ש שם סימן י"ח: **לג** ב ג מיי שם ה"ל ט: **לד** ד ה מיי שם הלכה יא וסגן שם טושי"ע שם ספרי יב ונברי אלפס יב סגן עשין ג טושי"ע **לה** ו מיי פ"ה מהל כ"א מקדש הלכה טו ז: **לו** ז ח מיי פ"ד מהל נשיאות כפים הלכה י יא וטושי"ע שם ספרי יד: **לז** ח ט מיי שם ה"ל ג יא יב סגן עשין ג טושי"ע ל"ח סי קחט ספרי י: **לח** ט י מיי שם הלכה יא טור ש"ע שם ספרי ד: **לח** כ מיי שם הלכה ח טושי"ע שם ספרי י:

תוספות שאני

מה משרת בעמידה אף מברך בעמידה י"מ דכתיב בעל תשובה ראוי הוא לדוכן ולא מקושי ליה לפסול עבודה דכהן שישתמד דרביב לא יקרב אלי לשרתו ותנן בפ' בהרא דמנחה כהנים שישמשו בבית חזונו לא שישמשו בירושלם הא שבוב עובדן מותרין וכ"ש בזמן הזה לדוכן ואמרי' נמי החם היו אלו ככעלי מומין ולא מצינו בשום מקום שבעל מום מפסול לדוכן אלא אי"כ היו מומין שבגלוי שהעולם מסתכלין בו. אף בניו בנשיאות כפים ולא תקשי מו שכן כהן גדול דאין משיבין על החיקש וכתיב כל הימים ואל תקשי לך תו ראש חודש ועבודת צבור ל"ה: לשנים קורא כהנים פ"ה כשיש שם שני כהנים לברך שלח צבור כשגמר ברכת הוראה (עד חזן מבית הכנסת) ל"ה:

צרכה לשירות וצבי שירות אמר בפ"ב דצבחים (דף ג:) דיושב מחלל עבודה הילכך אף כהן צריך לחזור ולברך מעומד: **אין** אינו אלא בא"ש. תימנה לר"י אמאי לא נפקא לן מיניה מג"ש דצרכה צרכה מהר גריזים מה להלן צקול רס אף כהן צקול רס ומצינו למימר דלא איצטריך אלא לר"י דלא יליף ליה מנזירה שוה אלא מכה: **לשנים** קורא כהנים. צירושלמי פרק אין עומדין אמר רב חסדא לר"י אמר רב נחמן בר יצחק אומר אם היה כהן א' אומר כהן שנים אומר כהנים אמר רב חסדא אפי' כהן קורא כהנים שאין קורא כהנים אלא לאומו שבט: כל